

et civilibus Magistratibus, et innumerabili populo narrare permisisse, nullo, nec ecclesiastico viro, nec saeculari, etsi sapientia, et pietate praedito, nec etiam civili Potestate, tunc religione conspicua, contradicente?

His omnibus vim addit quod in Concilio Mexicano I, anno 1555 cautum fuit ne indis carmina festiva cantare permitteretur, nisi prius a religiosis viris, et in eorum lingua apprime eruditis, essent approbata; (1) quod praeceptum iterum sancitum fuit in Concilio Mexicano III, anno 1585, in quo decretum fuit ut *indi ea solum cantent, quae a suis Parochis, et Vicariis fuerint approbata.* (2) Unde liquet ea, quae de Guadalupensibus Apparitionibus indi ad Tepeyacatl decantabant, approbata fuisse juxta conciliare praeceptum, de cujus adimptione non est dubium Antistites curavisse, et illos vel maxime, qui praedictis conciliis adfuere. Nec dubitandum per tantum temporis spatium Antistites etiam de recta carminum approbatione fuisse sollicitos; quae carmina, ut dictum est, etiam quando Antistites processioni praefuerunt, cantata fuere. Atque illud prae oculis habendum, Mexicanam linguam illis temporibus maxime fuisse ex-cultam a viris religiosis.

Firmissimum ergo sumitur argumentum de Guadalupensis Apparitionis veritate, ex eo quod mexicanis hymnis, modo praedicto, per saeculum, et amplius fuerit publice enarrata.

(1) Ita ait cap. LXXII, "Ni canten (los indios) cantares de sus ritos, é historias antiguas, sin que primero sean examinados los dichos cantares por Religiosos, ó personas que entiendan muy bien la lengua, y en los tales cantares se procure por los Ministros de el Evangelio, que no se traten en ellos cosas profanas, sino que sean de Doctrina Christiana, y cosas de los Misterios de nuestra Redencion."

(2) Lib. I., tit. I. De Sum. Trinit.—De impedimentis propriae salutis ab indis removendis, § I.

(Videatur Comprobatio historica hujus argumenti in 3^a Part. hujus Dissertationis.)

ARGUMENTUM SECUNDUM.

Veritas Apparitionis ostenditur ex quibusdam antiquissimis instrumentis, quibus, dum cultus B. M. V. de Guadalupe fovetur, etiam asseritur Apparitio.

De aliis antiquis instrumentis sermo erit in *Comprobatione, et Explanatione historica* argumenti quod ex cultu continuo B. V. M. de Guadalupe desumitur ad ostendendam ejus Apparitionis veritatem: hoc loco illa tantummodo meminisse oportet in quibus ipsa Apparitio expresse narratur.

Asserit Boturini, (1) qui quamplurima ad historiam nostram pertinentia diligentissime congegit, apud se habuisse testamentum cujusdam foeminae Joanni Didaco propinquitate conjunctae, mexicanè scriptum in eo papiro quo indi utebantur. In illo testamento et Apparitio B. M. V. de Guadalupe, Sabbato peracta asserebatur, et quaedam praedia rustica ejus sanctae Imaginis cultu fovendo relinquebantur. Maximi momenti hoc instrumentum esse ait Boturini.

Hoc testamentum, juxta Tornel, (2) idem esse videtur quod Eminentissimus Lorenzana a se visum asserit, a Joanna Martina, Joanni Didaco propinquitate conjuncta, factum coram tabellione *Morales*, qui eo fungebat officio anno 1559, id est 28 annis post Apparitionem. Unde instrumenti antiquitas deducitur.

Dr. Joseph Patricius Uribe (3) et Guridi Alcoser (4)

(1) Catálogo del Museo Indiano, § 36, núm. 4.

(2) La Aparicion de nuestra Señora de Guadalupe de México, tom. I, cap. 7, núm. 111.

(3) Sermon 3.º de N. Señora de Guadalupe.

(4) Apología de la Aparicion, etc., cap. XV, tractans de instrumentis.

testamentum adducunt Gregoriae Mariae, (1) anni 1559, in quo Apparitio asseritur. Mexicane fuit scriptum hoc testamentum, atque ejus hispana transumpta circumferbantur, juxta Alcoser. (2)

Propter antiquitatem, et propter assertionem Guadalupensis Apparitionis maxime intersunt haec documenta; et etiam eo quod nisi vera de Apparitione dixissent, quae in ipsis relinquebantur ad cultum B. M. V. de Guadalupe fovendum, nullatenus fuissent admissa ab Ordinario Ecclesiastico.

Quidam credunt non duo haec testamenta esse, sed unum et idem; verumtamen gravi fundamento probatur esse duo, ut videbitur in 3.^a Parte hujus dissertationis.

(Videatur Explanatio et Comprobatio historica argumentorum 9 et 10; quae desumuntur ex cultu continuo B. M. V. de Guadalupe, et ex approbatione Episcoporum, tam respectu ipsius cultus, quam etiam respectu veritatis Apparitionis, in 3.^a Parte hujus Dissertationis.)

ARGUMENTUM TERTIUM.

Veritas Apparitionis Guadalupensis probatur ex mappis, et picturis, et piis dramatis, quibus illa ante oculos ponebatur, et narrabatur.

Anno 1666 (3) typis editum fuit opus Presbyteri Ludovici Becerra Tanco, cui titulus "La felicidad de México, origen milagroso del Santuario de N. Señora de Guadalupe," etc. In eo autem opere (4) asserit praedictus auctor se ipsum apud D. Ferdinandum de Alva, virum antiquitatum nostrarum peritissimum, mappam vi-

(1) In ea editione concionum D. Joseph Uribe, quae facta fuit anno 1821, legitur *Gregoria Morales*; at videtur esse errorem typographiae

(2) Ibid.

(3) Beristain, Biblioteca, art. Becerra D. Luis.

(4) Ubi traditionem Apparitionis probat (Pruébase la tradicion).

disse *insignis antiquitatis* (un mapa de insigne antigüedad), in quo repraesentabatur miraculosa Apparitio B. M. V., ejusque Imago de Guadalupe; ait: "Estaba figurada la milagrosa Aparicion de Nuestra Señora y su bendita Imágen de Guadalupe." Quae fuerit mappae antiquitas, non determinat auctor; verum illam dicit insignem.

Laurentius Axtlatzontli mappam ipse depinxit in quo Apparitionem Sanctissimae Mariae Virginis de Guadalupe descripsit, juxta illud quod ab ipso Joanne Didaco didicerat. Ita sibi asseruisse praedictum Axtlatzontli, affirmavit interposito jurejurando ejus filia Joanna a Conceptione, quae juridice interrogata anno 1666, cum esset aetatis 85 annorum, juramento interposito de iis testata fuit. Mappa a quibusdam furibus ablata fuit. (1)

Mappam aliam apud se habuisse testatur Boturini (2) in qua depicta erat ipsa Imago B. M. V. de Guadalupe, atque etiam primum ejus templum.

Quot autem extiterint mappae, quibus, sive ipsa Apparitio B. M. V. sive alia cum Apparitione connexa, fuerint depicta, definiri non potest, cum certum sit plura antiquissima ad historiam nostram pertinentia interisse variis de causis, quae mox explicabuntur cum de scriptoribus tractetur. Quae autem mappae sunt memoratae, fidem faciunt de Apparitionis Guadalupensis memoria ab antiquissimis temporibus servata.

Quae autem his historicis documentis fides est habenda? Magna quidem, uti probat P. Florencia, (3) qui refert quam fuerint veridica, etiam ante Evangelium in his partibus praedicatum, quanta etiam posteriori tempore fides ipsis haberetur etiam in juridicis disquisitionibus, unde apparet quam valida ministrent argumenta ad his-

(1) Florencia, Estrella del Norte de México, cap. XIII, § 1, núm. 110

(2) Catálogo del Museo indiano. § 31, núm. 2.

(3) Estrella del Norte de México, cap. XV, núm. 193.